

Україна у фокусі

30 січня – 5 лютого 2012 року

ЗМІСТ

**I. Огляд політичних подій за
тиждень.....3**

**II. Аналітична
довідка.....5**

Демократичні процеси і права людини

**Закриття ех.иа: боротьба з піратством чи
міліцейське свавілля?.....5**

I. Огляд політичних подій за тиждень

30
січня

Суд відмовився звільнити Юрія Луценка з-під варти - змінити запобіжний захід екс-міністра вимагали його адвокати, посилаючись на відповідну резолюцію Парламентської асамблеї Ради Європи. Втім, прокурори зауважили, що підстав для звільнення Луценка з-під варти немає. Нагадаємо, резолюція ПАРЄ, ухвалена 26 січня, містила пряму вимогу щодо звільнення Юлії Тимошенко, Юрія Луценка та Валерія Іващенко.

Сьогодні минув місяць відтоді, як Юлію Тимошенко етапували до Качанівської колонії у Харкові. Колишній прем'єр звернулася до керівництва Качанівської колонії з проханням провести незалежне медичне обстеження. Про це заявив її адвокат Сергій Власенко. Він наголосив, що на медогляд Тимошенко погодиться за умови відсутності серед лікарів представників Міністерства охорони здоров'я. Водночас у МЗС повідомили, що Юлію Тимошенко готові обстежити канадські та німецькі лікарі.

31
січня

Кримінальне переслідування представників опозиції триває. Колишнього голову Харківської облдержадміністрації, керівника харківської обласної організації «Батьківщини» Арсена Авакова оголосили в міжнародний розшук. 26 січня цього року стосовно нього було порушено кримінальну справу за фактом зловживання службовим становищем.

Популярний український сайт-файлообмінник www.ex.ua припинив діяльність після того, як до нього навідалися працівники МВС. За даними правоохоронців, закриття сайту відбулося в рамках відкритої проти його власників кримінальної справи за порушення авторського права, яку ініціювали міжнародні компанії, чие програмне забезпечення незаконно розміщували на сайті. Реакцією на закриття ex.ua стала масове обурення у соцмережах та хакерські атаки на офіційні сайти влади, в результаті яких більшість із них перестали працювати.

1
лютого

Віктор Янукович створив робочу групу для виконання резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи. Про це повідомив керівник президентської адміністрації Сергій Львовчкін. За його словами, Янукович доручив групі врахувати максимальну кількість зауважень резолюції ПАРЄ до наступного засідання асамблеї, на якому заслуховуватиметься звіт Моніторингового комітету.

Президент ПАРЄ Жан-Клод Мін'йон виявив бажання зустрітися з ув'язненим лідером опозиційної партії «Батьківщина» Юлією Тимошенко. Відповідний запит до української влади він планує подати найближчим часом. Про це політик заявив в інтерв'ю «Українській правді».

Опозиція просить «Інтерпол» відмовити правоохоронним органам України в організації розшуку та затримання Арсена Аракова у зв'язку з його політичним переслідуванням.

2
лютого

Донька Юлії Тимошенко виступила перед американськими парламентарями з доповіддю про демократичну кризу в Україні, а також розповіла про політично умотивоване ув'язнення своєї матері. Дочка опозиціонерки звернулася до сенатського комітету США з проханням допомоги у тому, щоб Україна виконала резолюцію ПАРЕ. Тим часом у комітеті закордонних справ Сенату США арешт Юлії Тимошенко назвали незаконним.

3
лютого

Справа Юлії Тимошенко – це єдина перешкода на шляху євроінтеграції України. Таку заяву виголосив під час бізнес-ланчу на Мюнхенській конференції з питань безпеки Президент України Віктор Янукович. На його переконання, в Україні щодо інтеграції до ЄС немає розбіжностей між владою та опозицією, а тому, наголосив глава української держави, необхідно відокремити справу екс-прем'єра від питання євроінтеграції України.

Головою СБУ призначено Ігоря Калініна. Президент Віктор Янукович представив нового керівника складу Служби безпеки. До цього Калінін обіймав посаду керівника управління державної охорони, а ще перед цим працював у Центрі спеціальних операцій та боротьби з тероризмом СБУ. Калінін є кандидатом військових наук за спеціальністю «розвідка та іноземні армії». На думку експертів, Калінін не належить до донецьких креатур.

II. Аналітична довідка

✓ Демократичні процеси і права людини

ЗАКРИТТЯ EX.UA: БОРОТЬБА З ПІРАТСТВОМ ЧИ МІЛІЦЕЙСЬКЕ СВАВІЛЛЯ?

31 січня співробітники Міністерства внутрішніх справ (МВС) закрили популярний український сайт-файлообмінник www.ex.ua. За даними правоохоронців, це відбулося в рамках відкритої проти власників сайту кримінальної справи за порушення авторського права, яку нібито ініціювали міжнародні компанії, чиє програмне забезпечення незаконно розміщували на сайті. Реакцією на закриття ex.ua стала потужна Інтернет-атака на сайти органів державної влади, в результаті якої більшість із них перестали працювати. Пізніше представники зазначених міжнародних компаній спростували заяви правоохоронців про ініціювання закриття сайту, а вже 3 лютого ex.ua частково відновив роботу.

*Навіщо українські правоохоронці закрили ex.ua?
Про що свідчить безпрецедентна реакція на припинення роботи сайту?*

Боротьба на публіку

Припинення роботи сайту www.ex.ua стало справжньою несподіванкою для українських користувачів Інтернету, серед яких він мав велику популярність. З одного боку, сайт справді містив досить багато контенту, поширювати який в Інтернет-мережі на безкоштовній основі його користувачі не мали права. З іншого боку, ціла низка обставин вказує на те, що подібними методами українські співробітники МВС жодним чином не зможуть побороти Інтернет-піратство.

По-перше, разом із вилученням незаконно розміщеного програмного забезпечення правоохоронці позбавили українців доступу до великого масиву легального аудіовізуального і текстового контенту, який або взагалі позбавлений авторського права, або право володіння яким

мали ті користувачі, які його завантажували. Відповідно,

закривши ex.ua, МВС фактично обмежило конституційне право громадян на інформацію.

По-друге, дії правоохоронців були вкрай сумнівними з правової точки зору. Оскільки ex.ua є файлообмінником, відповідальність за розміщену на ньому інформацію несуть його користувачі, а не власники. Тому притягнення до відповідальності власників сайту і вилучення його серверів йде врозріз із правовою логікою. Шукати ж Інтернет-користувачів, які незаконно розміщували відповідний контент, – завдання не з простих.

По-третє, закриття сайту далеко не найкращий метод боротьби з піратством. У своїх відносинах із Інтернет-сервісами, що можуть порушувати авторське право, багато

міжнародних компаній використовують таку практику: знайшовши на певному сайті неліцензійний контент, вони надсилають його власникам вимогу видалити його і лише в разі відмови звертаються до державних органів. Популярний сайт www.youtube.com, наприклад, щоденно видаляє відеоконтент за першим запитом його правовласників. У випадку ex.ua виявилось, що міжнародні компанії дійсно подавали запит до МВС щодо вилучення незаконного контенту, однак зовсім не вимагали закриття сайту, тобто рішення закрити доступ до сайту стало самовільною творчістю українських правоохоронців. Вартий уваги і той факт, що останнім часом власники ex.ua заявляли про

Скринька Пандори

Однак іще більше підстав для занепокоєння протягом кількох днів після закриття ex.ua дістав безпосередньо Президент Віктор Янукович та інші представники правлячої команди. Масовані атаки на сайти державних установ засвідчили дві вельми тривожні тенденції для чинної влади. Перш за все, «падіння» сайтів ключових органів державної влади наочно продемонстрували вразливість їх онлайн-ресурсів та технологічну безпорадність співробітників відповідних відомств, які протягом кількох днів не могли відбити Інтернет-атаки. Очевидно, що за таких умов говорити про здатність держави забезпечити свою інформаційну безпеку не доводиться. Якщо співробітники органів влади не змогли впоратися з гнівною реакцією своїх громадян, то можлива організована атака

бажання перевести свій контент на платну основу – відповідно, набагато простішим виходом із ситуації стало б створення умов для того, щоб ця обіцянка була виконана. Тому найбільш імовірним мотивом закриття ex.ua стало бажання українських силовиків покращити імідж України перед Європою та США, продемонструвавши рішучі дії щодо боротьби з Інтернет-піратством. Однак реакція українських користувачів на блокування доступу до ex.ua та відновлення його роботи три дні потому стали очевидними свідченнями фактичної поразки МВС.

іноземних хакерів може призвести до непередбачуваних наслідків. Ще більше тривоги у влади має викликати той факт, що до українських хакерів, які організували атаки на сайти державних установ, приєдналося багато пересічних українців. Попри те, що безпосередніми винуватцями закриття файлообміннику стали співробітники МВС, об'єктами атаки стали також сайти Президента, Кабінету міністрів і навіть Партії регіонів. Таким чином українські Інтернет-користувачі не так продемонстрували своє обурення закриттям ex.ua, як засвідчили своє негативне ставлення до усієї політичної верхівки країни. Підтвердженням цього слугує і ситуація з попередником ex.ua – сайтом infostore.org, який українські правоохоронці закрили в 2008 році. Тоді це не викликало подібної

реакції з боку користувачів
всесвітньої мережі, хоча його
популярність була навіть вищою за
ex.ua.

Закриття ex.ua, відповідно, стало
лише зручним приводом для
багатьох українців висловити своє
незадоволення нинішніми
керманічами держави. І
популярність розповсюджених в

Інтернеті методів атаки на сайти
органів державної влади засвідчили,
що рівень негативу у ставленні
громадян до своєї влади поступово
наближається до критичного. Інша
річ, що поки незрозуміло, коли і
яким чином це невдоволення
переросте у вуличну протестну
активність.

Висновки

Отже, закриття файлообміннику www.ex.ua українськими правоохоронцями, скоріше за все, стало показовою операцією, яка мала продемонструвати Європі та США рішучість України в боротьбі з Інтернет-піратством. Однак обрані ними методи призвели не до перекриття каналів розповсюдження незаконного контенту, а до різко негативної реакції з боку українських користувачів Інтернету. Атаки на сайти державних установ і Партії регіонів засвідчили, з одного боку, некомпетентність українських спецслужб у питаннях інформаційної безпеки, а з іншого – високий градус незадоволення політикою нинішньої влади серед пересічних українців. Відповідно, ситуація із закриттям ex.ua продемонструвала вразливість української правлячої команди як до зовнішніх, так і до внутрішніх загроз своєму перебуванню при владі.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

UNITER
UKRAINE NATIONAL INITIATIVES TO ENHANCE REFORMS

**BUILDING
CAPACITY
WORLDWIDE**

Pact

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики ДІФ:

Ірина Бекешкіна
Олексій Сидорчук
Юлія Ільчук
Марія Куц

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук

Інформаційно-аналітичний бюлетень «Україна у Фокусі» видається Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва в рамках проекту «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)», що фінансується Агентством США з Міжнародного Розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні.

Щотижневий випуск бюлетеня став можливий завдяки щирій підтримці американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст випуску є винятковою відповідальністю «Демократичних ініціатив» та не обов'язково відображає точку зору USAID, Pact або уряду США. Забороняється відтворення та використання будь-якої частини цього бюлетеня у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб без відповідного посилання на оригінальне джерело.

